

การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อค้นหาตัวเองในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

Instructional Package Development for Self-Exploration toward Further Study
and Future Career in Grade 11 Student

ภาธรณ์ สิริวรรณกุล^{1*}, กุลชิตา ใจยอด², วรรณอุไร ทำอินราช³

¹ครูชำนาญการ, วิชาแนะแนว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี

^{2,3}ครู, วิชาแนะแนว กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัยหลัก: psiravadhakul@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 3) เพื่อศึกษาผลงานกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 รวมกันทั้งสิ้น 284 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คู่มือการจัดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก ประกอบด้วย 1) การรู้จักตนเองผ่านกระบวนการวิเคราะห์ 6 ด้าน 2) ตารางวิเคราะห์ตนเองและผสมอาชีพเพื่อเชื่อมโยงตัวเองกับเป้าหมาย 3) แบบประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพและ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสอดคล้องกับวิจัยและพัฒนา มีค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 – 1.00 ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แบบประเมินระดับการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ จำนวน 15 ข้อ มีค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และการประเมินประสิทธิภาพเครื่องมือโดยใช้แบบสำรวจความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.21$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ($\sigma = .70$) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ 2) ผลการประเมินความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 32.39 ความสามารถระดับดีร้อยละ 51.35 ความสามารถระดับปานกลางร้อยละ 14.79 และความสามารถระดับน้อยร้อยละ 2.46 3) ผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

คำสำคัญ: การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว / แนะนำการศึกษา / แนะนำอาชีพ

Abstract

The purposes of this research were 1) To develop the instructional package on career exploration and self-awareness and create alternative path of grade 11 student. 2) To derive the effectiveness of instructional package on career exploration and self-awareness and create alternative path of grade 11 student; and 3) To

investigate the instructional package on career exploration and self-awareness and create alternative path of grade 11 student. The research methodology employed the research and development. The research population drawn by purposive sampling included students of all study plans total 284 people in academic year 2020. The instrument for research and collecting data were activity guidebook consists 1) Self-awareness and career exploration through 6 aspects process of analysis. 2) Self-analysis and career mix chart to connect yourself with goals. 3) Self-efficacy assessment form for making career choices; and 4) Student satisfaction questionnaire for activity. The data were analyzed using arithmetic mean, standard deviation, index of item - objective congruence: IOC and content analysis.

The research findings were as follows: 1) The activity that the researcher created appropriated with the research and development method; it was obtained an IOC between 0.80 - 1.00. The overall activity set performance attained at the highest level. The level of self-efficacy assessment form in making career decisions in total of 15 items received the IOC between 0.60 - 1.00 and overall reliability value at .90. And the evaluation of the instrument efficiency using the satisfaction questionnaire had an average of ($\mu = 4.21$) and the standard deviation is ($\sigma = .70$). The students had overall satisfaction arrived at high level. 2) The assessment result of the ability to choose an appropriate path for further study and career of grade 11 students found that they had the ability to choose an appropriate path for further study and career achieved percent of average at the excellent level 32.39, good ability 51.35, moderate ability 14.79, and low ability 2.46 3) The analysis result of the self-efficacy in further education and occupation of grade 11 students in the overall reached at high level.

Keywords: Development of guidance activity, Educational guidance, Vocational guidance

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้น ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 โดยมีหลักการสำหรับระดับมัธยมศึกษา ได้แก่การต่อยอดจากระดับประถมศึกษาด้วยจุดเน้นที่ 2 คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพและการมีงานทำ เช่น ทักษะด้านกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬามืออาชีพ ทักษะภาษาเพื่อเป็นภาคีเทศก์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2563) จากการศึกษาข้อมูลพบว่ามีจุดเน้นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา และยังมีความสัมพันธ์กับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในข้อที่ 3 ที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ คือ ด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ที่เป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์วัยเรียนทุกช่วงวัย พัฒนาวัยเรียนทุกคน ให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิต สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 รวมถึงความตระหนักถึงปัญหาของมนุษย์ที่หลากหลาย

ด้วยความสำคัญดังกล่าวการจัดการศึกษาจึงควรมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีกิจกรรมแนะแนวเป็นตัวช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง โดยมีครูแนะแนวทำงานวิจัยเพื่อนำผลมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยไม่แยกอิสระจากการสอน เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากงานวิจัยมาแก้ปัญหาและอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างสมเหตุ สมผล นำไปสู่การสร้างแรงบันดาลใจ เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์พัฒนานวัตกรรมขึ้นใช้แก้ปัญหาผู้เรียนส่งเสริมผู้เรียน และช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ภายใต้กรอบการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ที่ประกอบไปด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4 รูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบฐานสมรรถนะอาชีพระยะสั้น 2) รูปแบบทวิ-ศึกษา 3) รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา และ 4) รูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการทำธุรกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2559 : 8-10)

งานแนะแนวโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ได้เห็นความสำคัญของการทำงานเพื่อตอบสนองนโยบายและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หลักการการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่คำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของบุคคล และสนับสนุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กอปรกับสถานการณ์การรับนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัยได้มีการเปลี่ยนแปลง รูปแบบการรับเข้าศึกษาโดยเสนอแนวทางการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาแบบใหม่ ที่มีชื่อว่า Thai University Central Admission System: TCAS ให้ใช้ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป ด้วยความสำคัญดังกล่าวที่ทีมงานแนะแนวโรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จึงได้ดำเนินการโดยการนำรูปแบบที่ 3 คือ เตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา โดยการจัดหาเครื่องมือเพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัย ภายใต้กิจกรรมที่มีชื่อว่ากิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก (Career Exploration and Self-Awareness) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกห้อง ได้รับการจัดกลุ่มตามระบบ ISCED (International Standard Classification of Education) พร้อมการเติมเต็มในส่วนของการพัฒนาทักษะที่จำเป็น และเตรียมความพร้อมให้ทันต่อระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาใหม่ TCAS คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยการพัฒนากิจกรรมเพื่อค้นหาตัวเองในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้พบศักยภาพของตนเอง รู้จักตัวเองเพื่อนำไปออกแบบและตัดสินใจศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคตได้ตรงตามความชอบและถนัดต่อไป

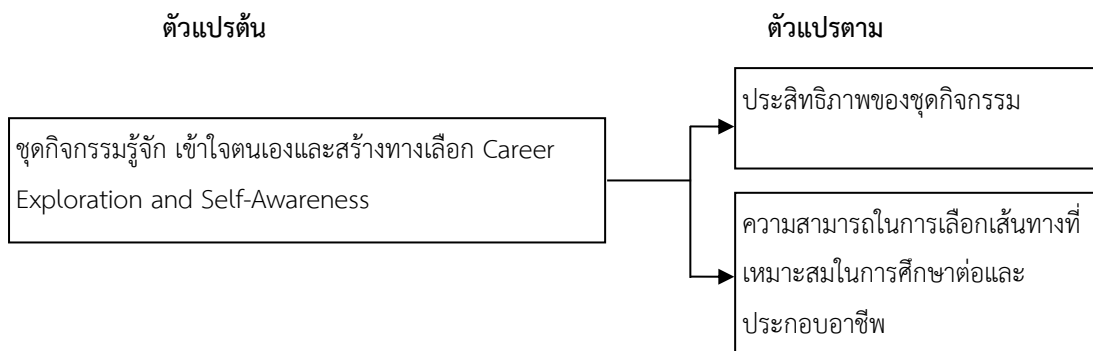
วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาผลงานกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกส่งผลให้การแนะแนวการศึกษาและการแนะแนวอาชีพมีประสิทธิภาพและตรงกับบุคลิกภาพของผู้เรียนมากที่สุด

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 ทั้งหมด จำนวน 8 ห้อง 7 แผน การเรียน ได้แก่ ห้อง 1 วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (EIS) ห้อง 2 และ 3 วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ห้อง 4 ศิลป์-คำนวณ ห้อง 5 ศิลปะ ห้อง 6 ภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน ห้อง 7 ศิลป์-ทั่วไป และห้อง 8 การงาน-คอมพิวเตอร์ จำนวนนักเรียน รวม 284 คน

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) R-1, D-1, R-2, D-2 รวม 4 ระยะ โดยรวมการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เข้าด้วยกัน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา (R1)

1. ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาแนวคิดการวิจัยการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อค้นหาตัวเองในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ

2. ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาแนวคิดการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้จักตนเองผ่านกระบวนการวิเคราะห์ 6 ด้าน

3. กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ระยะที่ 2 การนำเสนอร่างนวัตกรรม ตารางวิเคราะห์และแบบประเมิน (D1)

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมพร้อมจัดทำคู่มือการใช้/แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนว และนำเสนอประธานที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อปรับปรุงร่างเครื่องมือและกิจกรรมให้เหมาะสม

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ การประเมินและพัฒนากิจกรรม (R2)

1. เตรียมเอกสารคู่มือการจัดกิจกรรม

2. ทดลองใช้และนำเสนอฝ่ายบริหาร

3. ติดตามประเมินผลความเหมาะสม

4. ประชุมกลุ่มโดยผู้ร่วมวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรม

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือที่พัฒนาแล้ว (D2)

1. การติดตามผลการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แบบประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2. การติดตามผลการพัฒนาผู้เรียนโดยการสะท้อนคิด (Self-Reflection) จากคำถามปลายเปิดในการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counselling)

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นคู่มือและแบบประเมิน แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้

ชนิดที่ 1 คู่มือการจัดการจัดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกที่สร้างขึ้นภายในเล่มประกอบด้วย

1. การรู้จักตนเองผ่านกระบวนการวิเคราะห์ 6 ด้าน

2. ตารางวิเคราะห์ตนเองและผสมอาชีพ เพื่อเชื่อมโยงตัวเองกับเป้าหมาย

3. แบบประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

4. แบบกรอกคะแนนความสามารถในการวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน

แบบรายบุคคล

5. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมแนะแนว เรื่อง รู้จัก เข้าใจตนเองและสร้าง
ทางเลือก

6. แบบประเมินการใช้คู่มือ

ชนิดที่ 2 แบบประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพมีลักษณะเป็น
แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับความมั่นใจ จำนวน 15 คำถาม

2. ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการปฏิบัติตาม
แผน (Do) ขั้นการติดตามประเมินผล (Check) และ ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของ
เครื่องมือ ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน (Plan) ได้แก่ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนากิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
พื้นฐานประกอบการสร้างกระบวนการพัฒนาผู้เรียน

2. ขั้นการปฏิบัติตามแผน (Do) มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 การสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีในเบื้องต้น ผู้วิจัยและทีมงานแนะแนวได้วิเคราะห์การเชื่อมโยง
ระหว่างการแนะแนวศึกษาต่อและประกอบอาชีพและการวิเคราะห์ SWOT

2.2 ออกแบบ (ร่าง) คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกที่ผู้วิจัยและ
ทีมงานแนะแนวได้สังเคราะห์จากข้อ 2.1 และวางรูปแบบเนื้อหาเพื่อนำมาบรรจุในคู่มือ

2.3 การประเมินคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากการศึกษาเนื้อหาและข้อมูล
ต่าง ๆ โดยวิเคราะห์แนวคิด และทำการออกแบบและสร้างคู่มือการจัดกิจกรรม และได้รับการประเมินคุณภาพและตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน

3. ขั้นการติดตามประเมินผล (Check) โดยการทดลองให้ผู้เรียนทำการรู้จักตนเองผ่านเครื่องมือที่ผู้วิจัย
สร้างและพัฒนาขึ้น นำไปให้กลุ่มเป้าหมายทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี และสอบถาม
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรต่อไป

4. ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Act) ผู้วิจัยทำการปรับปรุงกิจกรรมและเล่มคู่มือการจัดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจ
ตนเองและสร้างทางเลือกให้สมบูรณ์

3. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยใช้คู่มือการจัดกิจกรรม
รู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก ตามตารางสอน ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ 1) แบบบรอกคะแนนความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมใน
การศึกษาต่อและประกอบอาชีพแบบรายบุคคล 2) สรุบบนประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) รายงานการวิเคราะห์ตนเองและการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group
Counselling) แก่กลุ่มนักเรียนแต่ละสาขาวิชาที่มุ่งหวัง 2) แบบบันทึกการวิเคราะห์ตนเองจากการรู้จักตนเองผ่านกระบวนการ
วิเคราะห์ 6 ด้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพเครื่องมือของชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกโดยการ
คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจกิจกรรมรู้จัก เข้าใจ
ตนเองและสร้างทางเลือก ใช้วิธีการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert, 1976: 247) โดยมีการให้

ระดับคะแนนหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Pack for Social Science) ในการประเมินข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือ ดังนี้

4.2.1 แบบกรอกคะแนนความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพแบบรายบุคคล ซึ่งมีลักษณะเป็นช่วงคะแนนลักษณะเดียวกับการตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็นช่วงคะแนนร้อยละของระดับความสามารถ 5 ระดับ ดังนี้ (นิรนาท แสนสา. 2562) ได้แก่ 80–100 คือ ดีเยี่ยม 70–79 คือ ดี 60–69 คือ พอใช้ 50–59 คือ ผ่าน 0–49 คือ ไม่ผ่าน

4.2.2 สรุปแบบประเมินการรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert, 1976: 247) ได้แก่ 5 คือ มั่นใจมากที่สุด 4 คือ มั่นใจมาก 3 คือ มั่นใจบ้าง 2 คือ มีความมั่นใจเล็กน้อย 1 คือ ไม่มีความมั่นใจเลย โดยมีการใช้ระดับคะแนนหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Pack for Social Science) ในการประเมินข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยตรวจสอบ 1) รายงานการวิเคราะห์ตนเองและการให้คำปรึกษากลุ่มแก่กลุ่มนักเรียนแต่ละสาขาวิชาที่มุ่งหวัง 2) แบบบันทึกการวิเคราะห์ตนเองจากการรู้จักตนเองผ่านกระบวนการวิเคราะห์ 6 ด้าน

4.4 ผู้เรียนสะท้อนคิดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนแต่ละสาขาวิชาที่มุ่งหวัง ที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก ผู้วิจัยศึกษาคำตอบจากคำถามปลายเปิด

ผลและอภิปราย

จากการศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก ได้รับการประเมินคุณภาพ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อ แสดงถึงเครื่องมือมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้ และจากพิจารณาคุณภาพมีระดับความคิดเห็น ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ความสอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 5.00) ความสอดคล้องเหมาะสมกับธรรมชาติวิชา (ค่าเฉลี่ย 5.00) ความสอดคล้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย 5.00) ดังนั้นจึงสรุปในภาพรวมได้ว่าเครื่องมือวิจัยในกิจกรรมนี้มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.62) เป็นไปตามเกณฑ์พิจารณาคุณภาพ

2. การประเมินประสิทธิภาพเครื่องมือโดยใช้แบบสำรวจความพึงพอใจกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสำรวจตนเองเพื่อกำหนดเป้าหมายและวางแผนพัฒนาตนเองสู่เป้าหมายทั้งด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคต (ค่าเฉลี่ย 4.40) อันดับรองลงมา ได้แก่ กิจกรรมแนะแนวช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองด้านการเรียน เช่น ความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจทางด้านการเรียน และการศึกษาต่อของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.34) และอันดับ 3 ได้แก่ ครูบอกวัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพอย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.32) ดังนั้นจึงสรุปในภาพรวมได้ว่ากิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.21) เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพ

3. ระดับความสามารถในการเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพโดยภาพรวมของโรงเรียนโดยพิจารณาความถี่และร้อยละของจำนวนประชากร (N = 284)

ช่วงคะแนน ร้อยละ	ระดับ ความสามารถ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความถี่สะสม	ร้อยละของ ความถี่สะสม
80 – 100	ดีเยี่ยม	92	32.39	92	32.39
70 – 79	ดี	143	51.35	143	51.35
60 – 69	พอใช้	42	14.79	42	14.79
50 – 59	ผ่าน	7	2.46	7	2.46
0 - 49	ไม่ผ่าน	-	-	-	-

จากตารางพบว่าประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพผ่านกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 32.39

4. ระดับการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ระดับการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ	N = 284			
	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. นักเรียนประเมินความสามารถของตนเองได้อย่าง แม่นยำ	4.37	.65	มาก	1
2. นักเรียนสามารถบอกได้ว่านักเรียนมีจุดแข็งในเรื่องใด มากที่สุด	4.31	.65	มาก	3
3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่านักเรียนมีจุดอ่อนในเรื่องใด มากที่สุด	4.34	.68	มาก	2
4. นักเรียนรู้ถึงความต้องการของนักเรียนเองในการเลือก อาชีพ	4.27	.71	มาก	4
5. นักเรียนได้เลือกอาชีพที่นักเรียนต้องการมากที่สุดจาก หลาย ๆ อาชีพที่พิจารณา	4.25	.77	มาก	5
6. นักเรียนบอกได้ถึงลักษณะของงานอาชีพที่นักเรียน อยากจะทำในอนาคต	4.24	.71	มาก	6
7. นักเรียนสามารถเลือกคณะ/สาขาวิชาที่สอดคล้องกับ อาชีพที่นักเรียนต้องการเลือกได้	4.24	.71	มาก	6
8. นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่ต้องการได้	4.24	.71	มาก	6
9. นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากบุคคลที่ประกอบอาชีพ ที่ตนสนใจ	4.24	.71	มาก	6
10. นักเรียนสามารถเลือกงานอาชีพที่สอดคล้องกับงานใน อุดมคติของตนเอง	4.24	.71	มาก	6
11. นักเรียนสามารถเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ ของตนเอง	4.24	.71	มาก	6

4. ระดับการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

ระดับการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ	N = 284			
	μ	σ	ระดับ	อันดับ
12. นักเรียนมีวิธีการในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการเลือก คณะ/สาขาวิชาที่ตนเองเลือก	4.24	.71	มาก	6
13. นักเรียนรู้จักและใช้บริการงานแนะแนวของโรงเรียน	4.24	.71	มาก	6
14. นักเรียนรับรู้ถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการเลือก ศึกษาต่อของตนเองในระดับที่สูงขึ้น	4.19	.72	มาก	8
15. นักเรียนรับรู้สถานการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัวและ แนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อวางแผน รับมือในอนาคต	4.20	.76	มาก	7
รวม	4.27	.56	มาก	

จากตาราง แสดงว่า การรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ หากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนบอกได้ถึงลักษณะของงานอาชีพที่นักเรียนอยากจะทำในอนาคต ($\mu = 4.37$) นักเรียนรับรู้ถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการเลือกศึกษาต่อของตนเองในระดับที่สูงขึ้น ($\mu = 4.34$) และนักเรียนสามารถเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง ($\mu = 4.31$)

สรุปผลการวิจัย

1. พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้พิจารณาคุณภาพและมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แสดงว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน แสดงถึงเครื่องมือมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนั้นจึงสรุปในภาพรวมได้ว่ากิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดประสบการณ์ให้เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวนักเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นสอนครูใช้การทบทวนตนเอง เพื่อให้ นักเรียนคิดวิเคราะห์ และเกิดการทบทวนด้วยตนเอง นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น สนใจการเรียนรู้ของตนเองและสนุกกับกิจกรรม ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่ตรงกับบุคลิกภาพของตนเอง

3. ภายหลังจากจัดกิจกรรม ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนากิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถนำไปใช้เพื่อการเตรียมความพร้อมนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ นักเรียนรู้จัก และเข้าใจตนเองมากขึ้นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีเหตุผลและมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพผ่านกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกอยู่ในระดับดีเยี่ยมร้อยละ 32.39 และมีการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ 1) นักเรียนบอกได้ถึงลักษณะของงานอาชีพที่นักเรียนอยากจะทำในอนาคต 2) นักเรียนรับรู้ถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการเลือกศึกษาต่อของตนเองใน

ระดับสูงขึ้น และ 3) นักเรียนสามารถเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่ากิจกรรม รู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกส่งผลให้การแนะนำการศึกษาและการแนะนำอาชีพมีประสิทธิภาพและตรงกับ บุคลิกภาพของผู้เรียนมากที่สุด และสรุปได้ว่ามีความสอดคล้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่เห็นการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาที่ เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอันเป็นผลมาจากการได้รับความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1. ควรนำชุดกิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือกไปใช้เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้นอย่างเป็นระบบรอบด้าน
2. กิจกรรมรู้จัก เข้าใจตนเองและสร้างทางเลือก สามารถนำไปใช้เพื่อการเตรียมความพร้อมนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีเหตุผล และมีคุณภาพ
3. นำกิจกรรมไปใช้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พัฒนาความสามารถเลือกเส้นทางที่เหมาะสมในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ
4. ให้นักเรียนได้สามารถรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 เพื่อให้การแนะนำการศึกษาและการแนะนำอาชีพมีประสิทธิภาพและตรงกับบุคลิกภาพของผู้เรียนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ในสิ่งที่คณะผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษา เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์ ดังนี้

1. การวิจัยในครั้งต่อไปอาจศึกษาในเชิงวิจัยเปรียบเทียบการเกิดขึ้นและพัฒนาการของผู้เรียนของนักเรียนใน ระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงจุดเริ่มต้น และ/หรือจุดเปลี่ยนที่สำคัญของผู้เรียน
2. การวิจัยต่อไปอาจศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมแนะนำเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนสำหรับนักเรียน ที่มีความสามารถทางการเรียนในระดับที่แตกต่างกัน ตลอดจนรูปแบบของการจัดกิจกรรมแนะนำที่มีผลต่อแรงบันดาลใจและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ
3. ควรมีการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมแนะนำอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา
4. ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการสร้างนวัตกรรมเพื่อการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
5. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดการรับรู้ความสามารถในตนด้านการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเตรียมความพร้อมกลุ่มความถนัดทางสาขาและอาชีพในการ เรียนต่อระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- _____. (2563). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2563 จาก <http://www.bkkedu.in.th>.
- นิรนาท แสนสา. (2562). *ชุดฝึกอบรมครูแนะแนว ในเอกสารการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ การวางแผนพัฒนาตนเองด้านการศึกษาและอาชีพของนักเรียน*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Likert, R. (1976). *New Way of Managing Conflict*. New York: McGraw-Hill.